

บทที่ 3

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน เขตเทศบาลตำบลวังกะพี้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี แบ่งวิธีดำเนินการเป็น 3 ระยะ โดยในแต่ละระยะประกอบด้วย การกำหนดรูปแบบการวิจัย การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสร้างและวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การออกแบบรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การประชุมร่วมนักวิจัยและชุมชนเพื่อกำหนดแนวปฏิบัติ

1.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เริ่มจากการศึกษาข้อมูลของนักเรียนทุกโรงเรียนในเขตเทศบาลตำบลวังกะพี้ และกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยกำหนดให้นักเรียนที่มีครอบครัวอบอุ่น จำนวน 16 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน และโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน รวม 4 โรงเรียน รวมนักเรียน จำนวน 16 คน และผู้ปกครองของนักเรียนอีก จำนวน 16 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด 32 คน (16 คู่)

1.2 การประชุมเพื่อวางแผนร่วมกันระหว่างคณะวิจัย ชุมชน และกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ได้แผนการทดลองปฏิบัติงานร่วมกันในครอบครัวเป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ คณะวิจัยและครูอาสาสมัครร่วมสังเกตพฤติกรรม และกิจกรรม ผลการปฏิบัติตนในครอบครัว

ระยะที่ 2 การทดลองปฏิบัติกิจกรรมสร้างครอบครัวเข้มแข็ง

2.1 การประชุมเพื่อวางแผนปฏิบัติการ ติดตามผลการสังเกตและติดตามผลพฤติกรรมและการปฏิบัติตนของกลุ่มตัวอย่างกับครอบครัว

2.2 พัฒนาเครื่องมือการวิจัยในระยะที่ 2 ได้แก่ แบบกรอกประวัติกลุ่มตัวอย่างและครอบครัว แบบสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความร่วมมือในกิจกรรมของครอบครัวและความมุ่งมั่นในการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว และแบบติดตามให้กำลังใจ

2.3 คณะวิจัยดำเนินการตรวจเยี่ยมและเข้าสังเกตอย่างมีส่วนร่วมเป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์

2.4 คณะวิจัยสรุปผลร่วมกันกลุ่มตัวอย่างและชุมชน โดยการประชุมร่วมกัน

ระยะที่ 3 การมีส่วนร่วมกำหนดโครงการย่อยเพื่อเพื่อเสริมความเข้มแข็งของครอบครัว

3.1 ประชุมร่วมกันระหว่างคณะวิจัย กลุ่มตัวอย่างและชุมชน เพื่อนำผลการประเมินติดตามในระยะที่ 2 มาพิจารณาในการกำหนดความต้องการซึ่งเป็นการพัฒนาความเป็นอยู่ในครอบครัว เพื่อเพิ่มพูนความเข้มแข็ง

3.2 พัฒนาหลักสูตรระยะสั้นเพิ่มพูนรายได้และกิจกรรมร่วมกัน ดำเนินการเสริมสร้างพลังความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน

3.3 พัฒนาเครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบ และแบบประเมินผลความสำเร็จของตนเอง

3.4 ดำเนินการอบรมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เป็นการอบรมหลักสูตรระยะสั้น 4 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรปฐวีภาพ หลักสูตรน้ำส้มควันไม้ หลักสูตรชุมชนและบ้านเรือนสดใสร่วมกันจัดการขยะ และหลักสูตรสมบัติผู้ดีชีวีเป็นสุข มีการดำเนินการอบรมกลุ่มตัวอย่างทุกหลักสูตร หลักสูตรละ 1 วัน ในทุกหลักสูตรกลุ่มตัวอย่างได้ประเมินผลสำเร็จของตนเอง

3.5 ประเมินผลรวบยอด ตลอดโครงการ

3.6 เผยแพร่หลักสูตรการอบรมระยะสั้นเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและผลการวิจัยกับชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบบันทึกการปฏิบัติงานร่วมกันของนักเรียนและครอบครัว เป็นแบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมของชีวิตประจำวันเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ในครอบครัว

2. แบบบันทึกการปฏิบัติตนในการจัดการขยะของนักเรียนด้วยตนเองในบ้าน ชุมชน และโรงเรียน เป็นแบบบันทึกที่ให้นักเรียนระบุประเภท จำนวน และวิธีการจัดการขยะทั้งในบ้าน ชุมชน และโรงเรียน ของแต่ละวัน

3. แบบสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความร่วมมือในกิจกรรมของครอบครัวและความมุ่งมั่นในการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว เป็นแบบสอบถามกิจกรรมที่ทำร่วมกับครอบครัว รวมทั้งความรู้สึกที่มีต่อครอบครัว

4. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมบัติผู้ดี จำนวน 20 ข้อ

5. แบบติดตามให้กำลังใจ เป็นการสอบถามผลการดำเนินงาน สอบถามผู้เกี่ยวข้อง สอบถามปัญหาที่พบสอบถามความรู้สึกพร้อมทั้งให้กำลังใจและช่วยเหลือหากมีปัญหา

6. แบบประเมินตนเองหลังการอบรมหลักสูตรทุกหลักสูตร เป็นแบบประเมินโดยกลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูล ระบุความรู้ความสามารถที่ได้จากหลักสูตรรวมทั้งการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ตารางการรวบรวมข้อมูลข้อมูล

เครื่องมือ	วิธีการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการรวบรวมข้อมูล
แบบบันทึกการปฏิบัติงาน ร่วมกันของนักเรียนและ ครอบครัว	บันทึกการปฏิบัติ กิจกรรมของ ชีวิตประจำวัน เกี่ยวกับตนเองและ ความสัมพันธ์ ในครอบครัว	กลุ่มตัวอย่าง	เก็บข้อมูลระหว่างการ ปฏิบัติกิจกรรม
แบบบันทึกการปฏิบัติตน ในการจัดการขยะของ นักเรียนด้วยตนเองในบ้าน ชุมชน และโรงเรียน	บันทึกประเภท จำนวน และวิธีการ จัดการขยะทั้งใน บ้าน ชุมชน และ โรงเรียน ของแต่ละ วัน	กลุ่มตัวอย่าง	เก็บข้อมูลระหว่างการ ปฏิบัติกิจกรรม
แบบสัมภาษณ์กลุ่ม ตัวอย่างเกี่ยวกับความ ร่วมมือในกิจกรรมของ ครอบครัวและความมุ่งมั่น ในการสร้างความเข้มแข็ง ของครอบครัว	สอบถามกิจกรรม ที่ทำร่วมกับ ครอบครัว รวมทั้งความรู้สึก ที่มีต่อครอบครัว	กลุ่มตัวอย่าง	เก็บข้อมูลระหว่างการ ปฏิบัติกิจกรรม
แบบทดสอบก่อนเรียนและ หลังเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม หน่วยการ เรียนรู้ หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมบัติผู้ดี	ทำแบบทดสอบ แบบทดสอบก่อน เรียนและหลังเรียน	กลุ่มตัวอย่าง	เก็บคะแนนก่อนเรียน และหลังเรียน

เครื่องมือ	วิธีการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการรวบรวมข้อมูล
แบบติดตามให้กำลังใจ	สอบถามผลการดำเนินงาน สอบถามผู้เกี่ยวข้อง สอบถามปัญหาที่พบ สอบถามความรู้สึก พร้อมทั้งให้กำลังใจ และช่วยเหลือ หากมีปัญหา	กลุ่มตัวอย่างและผู้เกี่ยวข้อง	เก็บข้อมูลระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมและ หลังการปฏิบัติ กิจกรรม
แบบประเมินตนเองหลังการอบรม 4 หลักสูตร	ให้ระบุความรู้ ความสามารถที่ได้ จากหลักสูตรรวมทั้ง การนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	กลุ่มตัวอย่าง	ประเมินหลังการอบรม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 73)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ หมายถึง คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N หมายถึง จำนวนนักเรียน

2. การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สูตรดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 :

143)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

S.D. หมายถึง ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x$ หมายถึง ผลรวมของคะแนน

n หมายถึง จำนวนนักเรียน